

فضائل وآداب المسجد النبوي، وأحكام
زيارة قبر النبي عليه الصلاة والسلام
وقبري صاحبيه (للحرمين)

**Mescid-i Nebevî'nin Faziletleri
ve Adabı ile Peygamber -
sallallahu aleyhi ve sellem-'in
ve İki Arkadaşının (Ebû Bekir
ve Ömer) -radıyallahu anhuma-
'nın Kabirlerini Ziyaret
Etmenin Hükümleri**

Mescid-i Nebevî'nin Faziletleri ve Adabı ile Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ve İki Arkadaşının (Ebû Bekir ve Ömer) -radiyallahu anhuma-'nın Kabirlerini Ziyaret Etmenin Hükümleri

Mescid-i Haram ve Mescid-i Nebevî'deki Dini
İşler Başkanlığı'na Bağlı İlmi Heyet

Mescid-i Nebevî'nin Faziletleri ve Adabı ile Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ve İki Arkadaşının (Ebû Bekir ve Ömer) -radiyallahu anhuma-'nın Kabirlerini Ziyaret Etmenin Hükümleri

Hazırlayan

Mescid-i Haram ve Mescid-i Nebevî'deki Dini
İşler Başkanlığı'na Bağlı İlmi Heyet

Hicri 1447

ÖNSÖZ

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun.
Âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamber -
sallallahu aleyhi ve sellem-'e, onun âilesine,

ashabına ve Kıyamet Günü'ne kadar onun sünnetine uyan ve rehberliğini kendisine yol edinenlere salât ve selâm olsun.

Bundan sonra:

Bu, Mescid-i Nebevî'nin en önemli faziletlerini, ziyaret adabını ve Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ve iki sahâbîsinin kabirlerini ziyaret etme adabını ihtiva eden kısa bir risaledir. Bu eseri, Mescid-i Nebevî'yi ziyaret edenlerin, ümmetin Peygamberi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in mescidinin fazileti, bu mescidi ziyaret etmenin ve orada namaz kılmanın adabı hakkında bilgi ve bilinç sahibi olmaları için derledik. Kerem sahibi ve bol bol nimet veren Allah'tan, bu eseri faydalı kılmasını, kendisinin rızasına uygun ve yalnızca O'nun rızası için yapılmış salih bir amel eylemesini diliyoruz. Şüphesiz O, kendisinden en çok dilekte bulunulmaya layık olan ve kendisinden en güzel şekilde ümit edilen Zât'tır.

İlmi Heyet

Birincisi: Mescid-i Nebevî'nin Fazileti

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ ۚ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ (68)

{Rabbin, dilediğini yaratır ve dilediğini de seçer. Onların ise seçme hakkı yoktur. Allah, onların ortak koştuklarından münezze ve yüksektedir/yücedir. 68} [Kasas Suresi: 68] Allah Teâlâ bu mekânı, Peygamberi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e mescit olarak seçmiş ve oraya birçok fazilet vermiştir. Bunlardan bazıları şunlardır:

Bu mekân, kendisine (ibadet etme kastı ile) sefer düzenlenen üç mescitten birisidir:

Ebû Hureyre -radiyallahu anh-'dan rivayet edildiğine göre, Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«لَا تُسَدُّ الرَّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: مَسْجِدِي هَذَا، وَمَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَمَسْجِدِ الْأَقْصَى».

«Yolculuk ancak üç mescide yapılır: Benim şu mescidime, Mescid-i Haram'a ve Mescid-i Aksâ'ya.»¹

Şüphesiz Mescid-i Nebevî'de kılınan bir namaz, Mescid-i Haram dışında, diğer mescitlerde kılınan bin namazdan daha hayırlıdır:

Ebû Hureyre -radiyallahu anh-'dan rivayet edildiğine göre, Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

¹ Buhârî (1189) nolu hadisi, Müslim (1397) nolu hadisi rivayet etmiştir. Hadisin lafzı Müslim'e aittir.

«صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيَمَا سِوَاهُ، إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ».

«Benim şu mescidimde kılınan bir namaz, Mescid-i Haram dışında, diğer mescitlerde kılınan bin namazdan daha hayırlıdır.»¹

O, ilk günden beri takva üzerine bina edilen mescittir:

Ebû Saîd el-Hudrî -radiyallahu anh-'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yanına, eşlerinden birinin evindeyken girdim ve: Yâ Rasûlallah, iki mescitten hangisi takva üzerine kurulandır? diye sordum. (Ebû Saîd) şöyle dedi: Bunun üzerine (Rasûlullah) bir avuç çakıl taşı aldı, onu yere vurdu, sonra şöyle buyurdu:

«هُوَ مَسْجِدُكُمْ هَذَا» لِمَسْجِدِ الْمَدِينَةِ.

«Bu, sizin şu mescidinizdir» Yani Mescid-i Nebevî'yi kastetti.²

Şüphesiz orada ilim talebesinin elde edeceği sevap, Allah yolunda cihat eden kimsenin sevabı gibidir.”

Ebû Hureyre -radiyallahu anh-'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah -

¹ Buhârî (1190) nolu hadisi, Müslim (1395) nolu hadisi rivayet etmiştir. Hadisin lafzı Buhârî'ye aittir.

² Müslim (1398) nolu hadisi rivayet etmiştir.

sallallahu aleyhi ve sellem-'in şöyle buyurduğunu işittim:

«مَنْ جَاءَ مَسْجِدِي هَذَا، لَمْ يَأْتِهِ إِلَّا لْخَيْرٍ يَتَعَلَّمُهُ أَوْ يُعَلِّمُهُ، فَهُوَ بِمَنْزِلَةِ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَمَنْ جَاءَ لِغَيْرِ ذَلِكَ، فَهُوَ بِمَنْزِلَةِ الرَّجُلِ يَنْظُرُ إِلَى مَتَاعٍ غَيْرِهِ».

«Her kim, benim şu mescidime ancak bir hayır (dini mesele) öğrenmek veya öğretmek niyetiyle gelirse; o kişi Allah yolunda cihat eden kimse gibidir. Kim de bunun dışında bir amaçla gelirse, başkasının malına bakan kimse gibidir.»¹

Orada Ravza-i Şerif bulunmaktadır:

Ebû Hureyre -radiyallahu anh-'dan rivayet edildiğine göre, Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمَنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ، وَمَنْبَرِي عَلَى حَوْضِي».

«Evimle minberimin arası, Cennet bahçelerinden bir bahçedir, minberim de havzımın üzerindedir.»²

¹ İbn Mâce (227) nolu hadisi sahih bir senedle rivayet etmiştir.

² Müttefakun aleyh. Buhârî: (1195) nolu hadisi ve Müslim: (1390) nolu hadisi rivayet etmiştir.

İkinci Olarak: Mescid-i Nebevî-i Şerif'i Ziyaret Etmenin Müstehap Oluşu

Bu ve benzeri faziletlerinden dolayı, Mescid-i Nebevî'yi namaz kılmak ve ibadet etmek amacıyla ziyaret etmek müstehaptır.

- Hacının ve hac dışında gelenlerin, hacdan önce veya sonra Mescid-i Nebevî'yi ziyaret etmeleri sünnettir. Ancak bu ziyaret, hacın şartlarından, rükünlerinden veya vaciplerinden değildir; hac ibadetiyle herhangi bir ilgisi yoktur.

- Mescid-i Nebevî'yi ziyaret etmek için belirli sayıda namaz kılmak veya Medine'de belirli bir süre kalmak şart değildir. Bir farz veya nâfile namaz kılmakla ziyaret gerçekleşmiş olur. Bununla birlikte, orada kılınan namazların sayısı arttıkça sevap da artar.

- Mescid-i Nebevî'yi ziyaret eden kimsenin, bütün farz namazlarını ve nâfile namazlarını orada kılması müstehaptır. Zira daha önce geçtiği üzere, Mescid-i Harâm dışında, orada kılınan bir namaz başka yerlerde kılınan bin namazdan daha hayırlıdır.

Üçüncüsü: Mescid-i Nebevî'yi Ziyaret Âdâbı

Bir Müslüman Mescid-i Nebevî'ye geldiğinde, genel olarak camilerle, özel olarak da Mescid-i Nebevî ile ilgili şer'î edep ve âdâp kurallarına riayet etmesi müstehaptır. Bunlar şunlardır:

Mescide sükûnet ve vakâr içinde, abdestli, güzel bir görünüm ve güzel kokular sürerek gelmelidir. Nitekim Ebû Hureyre -radiyallahu anh-'dan rivayet edildiğine göre Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«إِذَا تَوْبَ لِلصَّلَاةِ فَلَا تَأْتُوهَا وَأَنْتُمْ تَسْعَوْنَ، وَأَتُوهَا وَعَلَيْكُمْ السَّكِينَةُ، فَمَا أَدْرَكْتُمْ فَصَلُّوا، وَمَا فَاتَكُمْ فَأَتِمُّوا، فَإِنْ أَحَدَكُمْ إِذَا كَانَ يَعْبُدُ إِلَى الصَّلَاةِ فَهُوَ فِي صَلَاةٍ»،

«Namaz için kamet getirildiğinde koşarak gelmeyin, sekinetle gelin. Yetiştiginizi kılın, kaçırdığınızı ise tamamlayın. Çünkü sizden biriniz namaza yöneldiğinde namazda sayılır.»¹ Ebû Saîd el-Hudrî -radiyallahu anh-'dan rivayet edildiğine göre Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«الْغُسْلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ، وَأَنْ يَسْتَنَّ، وَأَنْ يَمَسَّ طَيِّبًا إِنْ وَجَدَ»

«Cuma günü gusletmek, ergenlik çağına ulaşmış her Müslüman için farzdır. Ayrıca misvak

¹ Buhârî (636) nolu hadisi, Müslim (602) nolu hadisi rivayet etmiştir.

kullanması ve bulabilirse güzel koku sürünmesi de gerekir.»¹ Kadına gelince; mescide geldiğinde tesettürüne uygun şekilde örtünmüş olması gerekir. Ayrıca güzel koku sürünmesi veya parfüm kullanması caiz değildir. Bu konuda Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«إِذَا شَهِدْتَ إِحْدَاكُنَّ الْمَسْجِدَ فَلَا تَمَسَّ طِيْبًا».

«Sizden biriniz mescide geldiğinde, koku sürmesin.»²

Mescid-i Nebevî'ye girerken sağ ayakla girilmesi ve mescide giriş duasınının okunması. Mescid-i Nebevî'yi ziyaret eden kimsenin, diğer camilerde olduğu gibi mescide girerken sağ ayağı ile girmesi ve şöyle dua etmesi müstehaptır:

«بِسْمِ اللَّهِ، وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ»

«Bismillâh, ve's-selâmü alâ Resûlillâh, Allâhümmağfirlî zünûbî veftah lî ebvâbe rahmetike» Manası «Allah'ın adıyla, salât ve selâm Rasûlullah'ın üzerine olsun. Allah'ım! Günahlarımı bağışla ve bana rahmetinin kapılarını aç.»³ Aynı şekilde şöyle der:

¹ Müttefakun aleyh: Buhârî: (846) nolu hadisi ve Müslim: (858) nolu hadisi rivayet etmiştir. Muhtelim, ergen demektir.

² Müslim (443) nolu hadisi rivayet etmiştir.

³ İbn Mâce (771) nolu hadisi sahih bir senetle rivayet etmiştir.

«أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، وَيَوْجُهُ الْكَرِيمِ، وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ، مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ».

«Eûzü billâhil-azîm ve bi-vechihil-kerîm ve sultânihil-kadîm mineş-şeytânir-racîm.» Manası «Kovulmuş Şeytan'dan, azim olan Allah'a, O'nun kerîm vechine ve ezelî saltanatına sığınırım.»¹.

Tahiyetü'l-mescit namazını kılmak: Namaz kılmak için Mescid-i Nebevî'ye giren kimsenin, oturmadan önce iki rekât tahiyetü'l-mescit namazı kılması sünnettir. Nitekim Ebû Katâde el-Hâris b. Rib'î el-Ensârî -radiyallahu anh-'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمُ الْمَسْجِدَ، فَلَا يَجْلِسُ حَتَّى يُصَلِّيَ رَكَعَتَيْنِ».

«Sizden biriniz mescide girdiğinde, iki rekât namaz kılmadan oturmasın.»²

İçerdiği büyük fazilet nedeniyle ilk saflarda namaz kılmaya özen gösterilmelidir; bu da ancak namaza erken gelmekle mümkündür. Nitekim Ebû Hureyre -radiyallahu anh-'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

¹ Ebû Dâvûd (466) nolu hadisi sahih bir senetle rivayet etmiştir.

² Müttefakun aleyh: Buhârî (1171) nolu hadisi ve Müslim (714) nolu hadisi rivayet etmiştir.

«لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النِّدَاءِ وَالصَّفِّ الْأَوَّلِ، ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ لَاسْتَهْمُوا»

«İnsanlar ezanda ve birinci safta ne kadar büyük bir fazilet bulunduğunu bilselerdi, sonra da bunlara ulaşmak için kura çekmekten başka bir yol bulamasalardı, mutlaka kura çekerlerdi.»¹ Nitekim Peygamber Efendimiz -sallallahu aleyhi ve sellem- ahabına -radıyallahu anhum- şöyle buyurmuştur: «تَقَدَّمُوا فَأَتَمُّوا بِي، وَلِيَأْتَمَّ بِكُمْ مَنْ بَعْدَكُمْ، لَا يَزَالُ قَوْمٌ يَتَأَخَّرُونَ حَتَّى يُؤَخَّرَهُمُ اللَّهُ».

«İleri gelin ve bana uyun. Sizden sonrakiler de size uysunlar. (Ön saftan) geri durmaya devam eden bir kavmi nihayet Yüce Allah geri bırakır.»².

Ancak kadınların arka saflarda namaz kılmaları ve erkeklerden uzak durmaları onlar için en faziletlisidir. Ebû Hureyre -radıyallahu anh- 'dan rivayet edilen hadise göre, o şöyle demiştir: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«خَيْرُ صُفُوفِ الرِّجَالِ أُولَاهَا، وَشَرُّهَا آخِرُهَا، وَخَيْرُ صُفُوفِ النِّسَاءِ آخِرُهَا، وَشَرُّهَا أُولَاهَا»

«Erkekler için en hayırlı saf en öndeki saf, en kötü (sevabı az) saf da en arkadaki saftır. Kadınlar için en hayırlı saf en arka saf, en kötü (sevabı az) saf ise

¹ Müttefakun aleyh: Buhârî (615) nolu hadisi ve Müslim (437) nolu hadisi rivayet etmiştir.

² Müslim (438) nolu hadisi rivayet etmiştir.

en öndeki (erkeklerin hemen arkasındaki) saftır.»¹
Ancak tek başlarına kırlarsa veya Mescid-i Nebvî'de olduğu gibi erkekler ile aralarında bir engel bulunursa, bu durumdaki gerekçe (kadın ve erkeğin birbirini görme ihtimali) ortadan kalktığı için saflarının en hayırlısı ilk saf olur.

İmamın arkasında namaz kılınması ve onun önüne geçmekten sakınılması gerekir. Nitekim Ebû Hureyre -radiyallahu anh-'dan rivayet edilen bir hadiste Peygamber Efendimiz -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«إِنَّمَا جُعِلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ».

«İmam, kendisine uyulması için tayin edilmiştir.»².

Namaz kılan kimsenin, zorunlu bir durum dışında olmadıkça imamın önüne geçmesi caiz değildir. Ancak mescidin cemaatle tamamen dolması ve kişinin imamın önünde durmaktan başka namaz kılacak yer bulamaması durumunda bu caizdir.

Saflar arasındaki boşlukların kapatılmasına ve safların düzeltilmesine özen gösterilmeli; ancak insanları sıkıştırmaktan, onlara eziyet vermekten, insanların omuzlarının arasını açarak ilerlemekten

¹ Müslim (440) nolu hadisi rivayet etmiştir.

² Buhârî (722) nolu hadisi, Müslim (417) nolu hadisi rivayet etmiştir.

ve namaz kılanların önünden geçmekten sakınılmalıdır. Çünkü bu durum kişiyi günaha sokar.

İmkân bulabilen kimsenin Ravza-i Şerif'de namaz kılması müstehaptır. Nitekim Ebû Hureyre - radiyallahu anh- Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

«مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمَنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ، وَمَنْبَرِي عَلَى حَوْضِي.»

«Evimle minberimin arası, Cennet bahçelerinden bir bahçedir, minberim de havuzumun üzerindedir.»¹

Ravza'da namaz kılmanın faziletine dair özel bir fazilet zikredilmemiştir. Ancak Ebû Hureyre - radiyallahu anh-'ın yukarıda geçen hadisinde belirtildiği üzere, Ravzanın cennet bahçelerinden bir bahçe olduğu sabittir. İbadetlerin fazileti ise vaktin ve mekânın faziletine göre artar.

* Ziyaretçi, Ravza'da namaz kılmak için uygun vakitleri seçmeli ve kalabalığın az olduğu zamanları kollamaya özen göstermelidir. Orada namaz kılmak uğruna Müslüman kardeşlerine eziyet edip onlara rahatsızlık vermesi, insanları yara yara ilerlemesi ve namaz kılanların önlerinden geçmesi caiz değildir. Zira Ravza'da kılınan namaz nafilidir;

¹ Müttefakun aleyh: Buhârî (1195) nolu hadisi ve Müslim (1390) nolu hadisi rivayet etmiştir.

nafile bir ibadeti yerine getirmek için haram işlenemez. Aynı şekilde ziyaretçi; Ravza'ya giriş için belirlenen özel kurallara ve yapılan düzenlemelere riayet etmeye, uygun vakitleri seçmeye ve ziyaretçilerin girişini düzenleyen görevlilere yardımcı olmaya özen göstermelidir.

Vakitleri, kendisini yüce Yaraticısına yaklaştıracak salih amelleri çoğaltarak değerlendirmek. Bunların başında namaz kılmak, Kur'an okumak, Allah'ı zikretmek, dua etmek, zikir meclislerine, ilim derslerine ve Kur'an-ı Kerîm öğretim halkalarına katılmak ve bunların dışında kalan diğer salih ameller gelir.

Yüce Allah'ın Kitabı'na saygı göstermek ve onu; sayfalarıyla gereksiz şekilde oynamaktan, üzerine yazı yazmaktan, onu hor ve değersiz bir duruma düşürmekten ve yanına ayakkabı koymak, yere bırakmak ve benzeri davranışlarla ona karşı saygısızlık etmekten korumak gerekir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur:

﴿ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ شَعِيرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ۝۳۲﴾

“İşte böyle. Kim Allah'ın şeâirine (dinin sembol ve nişanelerine) saygı gösterirse, şüphesiz bu, kalplerin takvâsındandır.” [Hac Suresi: 32].

Allah Azze ve Celle'nin haram kıldığı şeylerden gözleri sakınmak: Mescid-i Nebevî'yi ziyaret eden kimse, kendisine bakması helal olmayan şeylerden gözünü sakınmalıdır. Ayrıca bu mübarek beldelerde günah işlemenin ne denli büyük bir suç olduğunu ve bunun doğuracağı cezaları bilmelidir. Çünkü günahlar, zamanın ve mekânın kıymeti sebebiyle miktar ve nitelik bakımından daha da büyür. Aynı şekilde itaat ve ibadetlerin sevabı da artar. Müslüman kadının, erkekler için fitneye sebebiyet vermemek adına şer'î tesettüre uymaya ve zîynetini göstermemeye özen göstermesi gerekir. Çünkü bunun günahı büyüktür.

Fotoğraf çekmekle veya cep telefonunda fotoğraf ve video izlemekle meşgul olmaktan sakınmak gerekir. Özellikle de bu fotoğraf ve videolar haram içerik taşıyorsa, durum daha da tehlikeli hâle gelir.

Mescid-i Nebevî'yi tartışmalardan, gürültüden, kayıp eşya ilan etmekten, alım satımdan ve gerek Mescid-i Nebevî'de gerekse diğer mescitlerde yapılması uygun olmayan benzeri davranışlardan uzak tutmak gerekir. Ebû Hureyre -radiyallahu anh- 'dan rivayet edildiğine göre Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«إِذَا رَأَيْتُمْ مَنْ يَبِيعُ أَوْ يَبْتَاعُ فِي الْمَسْجِدِ، فَقُولُوا: لَا أَرْبَحَ اللَّهَ تِجَارَتَكَ، وَإِذَا رَأَيْتُمْ مَنْ يَنْسُدُّ فِيهِ ضَلَالَةً، فَقُولُوا: لَا رَدَّ اللَّهُ عَلَيْكَ».

«Mes-cidde alışveriş yapan birini gördüğünüzde, "Allah ticaretini kazançlı kılmasın!" deyin. Mescidde kayıp eşyasını arayan veya kayıp ilan eden birini gördüğünüzde de "Allah sana kaybettiğini sana geri döndürmesin!"deyin.»¹.

Kişisel temizliğe özen göstermek; sarımsak, soğan, sigara ve ter gibi kötü kokulardan ve namaz kılan kardeşlerine rahatsızlık veren benzeri şeylerden sakınmak gerekir. Zira Câbir b. Abdillâh -radiyallâhu anh-'ın rivayet ettiği hadiste şöyle demiştir: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

«مَنْ أَكَلَ ثُومًا أَوْ بَصَلًا، فَلْيَعْتَزِلْنَا - أَوْ قَالَ: فَلْيَعْتَزِلْ مَسْجِدَنَا - وَلْيَقْعُدْ فِي بَيْتِهِ».

«Kim sarımsak veya soğan yemişse, bizden ve mescidimizden uzak dursun! Evinde otursun.»².

Mescid-i Nebvî'nin temizliğine özen gösterilmesi; özellikle Ramazan ayında Mescid'in içine ve avlularına yiyecek artıkları, iftar sofraları gibi atıkların atılmaması, koridorlara ve avlulara tükürülmemesi ve benzeri davranışlardan kaçınılması gerekmektedir.

¹ Tirmizî (1321) nolu hadisi, İbn Huzeyme (1305) nolu hadisi sahih bir senetle rivayet etmiştir.

² Buhârî (7359) nolu hadisi ve Müslim (564) nolu hadisi rivayet etmiştir.

Geçiş yollarında, kapı girişlerinde ve kalabalığın olduğu yerlerde namaz kılmaktan kaçın. Zira bu davranış birtakım zararlara yol açmakta, yolların kapanmasına neden olmakta ve Müslümanlara eziyet vermektedir.

Erkeklerin ve kadınların namazlarını Mescid-i Nebevî'nin içinde veya avlularında kendilerine ayrılan yerlerde kılmaları gerekir. Erkek kadının yanında, kadın da erkeğin yanında namaz kılmaz. Ayrıca mümkün olduğunca imamın önüne geçmemeye dikkat edilmelidir.

Mescitten çıkarken sol ayağı ile çıkar ve çıkarken şöyle der:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ»

«Allahümme innî es'elûke min fadlık» Manası «Allah'ım! Senin lütfundan isterim.»¹ Ve Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salat eder ve şöyle der:

«رَبِّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي، وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ».

Allahümma'ğfirlî zunûbî ve'ftahlî ebvâbe rahmetik. Manası «Rabbim! Günahlarımı bağışla ve lütuf kapılarını bana aç.»²

Dördüncüsü: Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabrini ve iki

¹ Müslim (713) nolu hadisi rivayet etmiştir.

² Tirmizî (314) nolu hadisi sahih bir senetle rivayet etmiştir.

arkadaşının -radiyallahu anhumâ- kabirlerini ziyaret etmenin hükümleri ve âdabı

* Medine halkı ve oraya misafir ve ziyaretçi olarak gelenler için, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabrini ve iki arkadaşının, Ebû Bekir ve Ömer -radiyallahu anhumâ-'nın kabirlerini ziyaret etmek müstehaptır. Çünkü kabir ziyaretinin meşru olduğuna delalet eden genel naslar bulunmaktadır. Bunlardan biri de Peygamber Efendimiz -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu sözüdür:

«نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ، فَرُزُّوْهَا».

«Size kabir ziyaretini yasaklamıştım. Artık kabirleri ziyaret edin.»¹.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in vefatından sonra kendisine selâm vermenin faziletine şu hadisi de delil olarak gösterebiliriz:

«مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَيَّ، إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيَّ رُوحِي حَتَّى أَرُدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ».

«Kim; bana selâm verirse, onun selamını almam için Allah Azze ve Celle mutlaka bana ruhumu iade eder. Ben de onun selamına karşılık veririm.»².

¹ Müslim (977) nolu hadisi rivayet etmiştir.

² İmam Ahmed, Müsned'de (10815) nolu hadisi hasen bir senetle rivayet etmiştir.

* Kadınların, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabrini veya başka bir Müslümanın kabrini ziyaret etmesi caiz değildir. Zira kabir ziyareti erkekler için caizdir. Kadınlara gelince, kabir ziyaretinden nehyedilmişlerdir. Nitekim İbn Abbas -radiyallahu anhumâ-'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

«لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ زَائِرَاتِ الْقُبُورِ، وَالْمُتَخَذِينَ عَلَيْهَا الْمَسَاجِدَ وَالسُّرُجَ»

«Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kabirleri ziyaret eden kadınlara, kabirleri mescid edinen ve oralarda kandil yakanlara lânet etti.»¹ Ebû Hureyre -radiyallahu anh-'dan rivayet edildiğine göre o şöyle demiştir:

«أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَعَنَ زَوَارَاتِ الْقُبُورِ»

«Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kabirleri ziyaret eden kadınlara lânet etti.»²

* Yolculuğunda sadece kabri ziyaret etmeyi amaçlayarak Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabrini ziyaret etmek için yolculuk yapmak caiz değildir. Aksine yolculukta Mescid-i Nebvî'yi ziyaret etme ve orada namaz kılma niyeti taşınmalıdır. Medine'ye varıp yerleşildiğinde ise, Medine halkına meşru olduğu gibi, kabri ziyaret

¹ Ebû Dâvûd (3236) nolu hadisi, Tirmizî (320) nolu hadisi, Nesâî (2043) nolu hadisi rivayet etmiştir.

² Tirmizî (1056) nolu hadisi, İbn Mâce (1576) nolu hadisi hasen bir isnadla rivayet etmiştir.

etmek de meşru hale gelir. Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«لَا تُشَدُّ الرَّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: مَسْجِدِي هَذَا، وَمَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَمَسْجِدِ الْأَقْصَى».

«Yolculuk ancak üç mescide yapılır: Benim şu mescidime, Mescid-i Haram'a ve Mescid-i Aksâ'ya.»¹.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ve İki Arkadaşının -radiyallahu anhumâ-'nın Kabirlerini Ziyareti Meşru Bir Şekilde Yapma Âdâbı

Ziyaretçi, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabrinin önünde, kabre yönelerek durur. Sonra Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e edepli bir şekilde ve sesini alçaltarak selam verir ve şöyle der: (Esselâmu aleyke yâ Rasûlallah ve rahmetullahi ve berekâtuh.) Manası (Selam sana olsun ey Allah'ın Rasulü, Allah'ın rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun.) Eğer buna ilave ederek (Eşhedü enneke kad bellegte'r-risâlete, ve eddeyte'l-emânete, ve nasathta'l-ümmete, ve câhedte fillâhi hakka cihâdih.) Manası (Şahitlik ederim ki, sen risaleti tebliğ ettin, emaneti yerine getirdin, ümmete nasihatte bulundun ve Allah yolunda hakkıyla cihad ettin.) derse, bunda bir

¹ Buhârî (1189) nolu hadisi, Müslim (1397) nolu hadisi rivayet etmiştir. Hadisin lafzı Müslim'e aittir.

sakınca yoktur; çünkü bunların hepsi haktır/gerçektir.

Sonra sağ tarafa bir adım ilerleyerek Ebû Bekir es-Sıddîk -radiyallahu anh-'ın kabrini karşısına alır ve şöyle der: (es-Selâmu 'aleyke yâ Ebâ Bekrin es-Sıddîk, es-selâmu 'aleyke yâ halîfete rasûlillâh radiyallâhu 'anke ve erdâke, ve cezâke 'an ummeti Muhammadin hayran) Manası (Selam olsun sana ey Ebû Bekir es-Sıddîk! Selam olsun sana ey Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in halifesi! Allah senden razı olsun ve seni hoşnut etsin, Allah seni ümmet-i Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- adına hayırla mükâfatlandırırsın.)

Sonra sağ tarafa bir adım ilerleyerek Ömer b. Hattâb -radiyallahu anh-'ın kabrini karşısına alır ve şöyle der: (Es-selâmu 'aleyke yâ 'Umeru'l-Fârûk, radiyallâhu 'anke ve erdâke, ve cezâke 'an ummeti Muhammadin hayran) Manası (Selam olsun sana ey Ömer'ul Fârûk! Allah senden razı olsun, seni hoşnut etsin ve ümmet-i Muhammed adına seni hayırla mükâfatlandırırsın.)

İbn Ömer -radiyallahu anhumâ- seferden döndüğünde Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabrine gelir ve şöyle derdi: «Es-selâmu 'aleyke yâ Resûlallâh, es-selâmu 'aleyke yâ Ebâ Bekr, es-selâmu 'aleyke yâ ebetâh, summe yensarif» Manası «Allah'ın selamı senin üzerine olsun, ey Allah'ın

Rasûlü! Allah'ın selamı senin üzerine olsun, ey Ebû Bekir! Allah'ın selamı senin üzerine olsun, ey babacığım! Ardından da oradan ayrılırdı.»¹.

Kabrin duvarlarına ve parmaklıklarına elini sürmez, onları öpmez:

İmam Mâlik -rahimehullah- şöyle demiştir: "Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e selam verdiğinde yüzü kibleye değil, kabre dönük olarak durur, yaklaşır, selam verir ve eliyle kabre dokunmaz."².

Peygamber Efendimiz -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabrine elle dokunulmayacağı ve öpülmeyeceği hususunda âlimler ittifak etmişlerdir.

Kabrin başında uzun süre durmaz, aksine selam verir, sonra oradan ayrılır.

İmam Mâlik -rahimehullah- şöyle demiştir: "Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabri yanında durup dua etmesini uygun görmüyorum, ancak selam verip geçmelidir"³.

Nâfi -rahimehullah- şöyle demiştir: "İbn Ömer kabre selam verirdi.. Onu yüz defa ve daha fazla

¹ Beyhakî, es-Sünen'ül-Kübrâ adlı eserinde (10271) nolu hadisi sahih bir senetle rivayet etmiştir.

² Kadı İyâz, «eş-Şifâ» (2/199).

³ Kadı İyâz, «eş-Şifâ» (2/199).

kabre gelip şöyle derken gördüm: «Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e selam olsun. Ebû Bekir'e selam olsun, babama selam olsun.» Sonra ayrılırdı."¹.

Bazı ziyaretçilerin, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabri başında seslerini yükseltmeleri, orada uzun süre ayakta durmaları ise dinde meşru olan davranışa aykırıdır.

Bir kimsenin; bir fayda sağlamasını veya bir zararı gidermesini, bir ihtiyacını ve sıkıntısını gidermesini, bir hastaya şifa vermesini, azaptan kurtarmasını isteyerek, şefaath dileyerek veya benzeri dualarla Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e veya yaratılmışlardan başka birine dua etmesi caiz değildir. Zira yalnızca Allah'ın gücünün yettiği konularda Allah'tan başkasına dua etmek haramdır ve büyük şirktir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي
سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾⁶⁰

﴿Rabbiniz şöyle dedi: "Bana dua edin, size icabet edeyim. Bana ibadet etmekten büyüklenenler, aşağılanmış olarak Cehennem'e

¹ Âcurrî eş-Şerîa kitabında (5/2374) nolu ve (1853) nolu hadisi rivayet etmiştir.

gireceklerdir.} [Mü'min/Ğâfir Suresi: 60] Allah - Subhânehû ve Teâlâ- şöyle buyurmuştur:

﴿إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلَيْسَ تَجِيبُوا لَكُمْ إِلَّا كُنْتُمْ صَادِقِينَ 194﴾

{Allah'ı bırakıp da dua/ibadet ettikleriniz sizin gibi kullardır. Eğer doğru söyleyenlerseniz, onlara dua edin de size cevap versinler!} [Araf Suresi: 194] Allah -Azze ve Celle- şöyle buyurmuştur:

﴿وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا 18﴾

{Mescitler Allah'ındır. O halde Allah ile birlikte başkasına dua/ibadet etmeyin.} [Cin Suresi:18].

Kabrin yanında Allah'a dua etmemelidir. Eğer dua etmek isterse kabirden uzaklaşır, kibleye yönelir ve dua eder. Dua ederken kabre yönelmemelidir.

Nitekim İmam Mâlik -rahimehullah- şöyle demiştir: "Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabri başında durup dua etmeyi uygun görmüyorum."

Mescide girerken veya mescidden çıkarken kabre sık sık gidip gelmek, ne Medine halkı için ne de dışarıdan gelen ziyaretçiler için caiz değildir. Çünkü bunun, kabri bayram yeri edinmek olmasından endişe edilir.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bunu yasaklamış ve şöyle buyurmuştur:

«لَا تَتَّخِذُوا قَبْرِى عِيدًا، وَلَا تَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قُبُورًا، وَحَيْثُمَا كُنْتُمْ فَصَلُّوا عَلَيَّ، فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ تَبْلُغُنِي».

«Kabrimi bayram yerine (çokça gelinip, gidilen) çevirmeyiniz. Evlerinizi kabirlere çevirmeyiniz. Nerede olursanız olun bana salat ve selam getiriniz. Zira sizin salat ve selamınız bana ulaşır.»¹.

«Kabrimi bayram yerine çevirmeyiniz» sözünün anlamı; kabri belirli bir zaman veya hâle tahsis ederek ziyaret etmeyin demektir. Mesela kabrini her gün, her hafta veya her ay ziyaret etmeyi alışkanlık hâline getirmeyin ya da ziyaretini belirli şart ve durumların gerçekleşmesine bağlamayın. Bir görüşe göre ise anlamı: Kabrimi, etrafında toplanacağınız belirli bir buluşma ve ziyaret mevsimi hâline getirmeyin.²

İmam Mâlik -rahimehullah- şöyle demiştir: "Medine halkından olup mescide girip çıkan bir kimsenin kabrin başında durması gerekmez, bu ancak dışarıdan gelenler içindir."³.

¹ İmam Ahmed Müsned'de (8804) nolu hadisi hasen bir isnadla rivayet etmiştir.

² Bkz: el-Müfredât er-Râgıb el-İsfahânî (s. 594). Şerhu's-Sudûr Bi-Tahrîmi Ref'i'l Kubûr eş-Şevkânî (s. 16).

³ Eş-Şifâ Kâdî İyâz (2/204), El-Medhal İbni'l-Hâcc (1/262).

İmam Mâlik -rahimehullah-'ın: "Bu ancak dışarıdan gelenler içindir" sözü: Yani mutlak ziyaretir, girerken ve çıkarken ziyaretin tekrarlanması değildir.

Kabrin önünde, namaz kılan kişinin duruşu gibi, bir elini diğerinin üzerine, göğsünün üstüne veya altına koyarak durulmamalıdır. Çünkü bu duruş namaza özgüdür ve yalnızca Allah Subhânehu ve Teâlâ'ya uygun olan bir zillet ve tevazu duruşudur.

Bazı insanların yaptığı gibi, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e selam vermek için uzak bir yerden kabre yönelinmez. Bazı insanların yaptığı bu uygulama, sahâbîler ve dört mezhep imamı ile diğer selef-i sâlihîn tarafından yapılmamıştır.

Hangi yönden olursa olsun, dua etmek, Kur'an okumak ve benzeri amellerle Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in mübarek kabrine yönelmemek gerekir. Zira bu, yukarıda zikredilen bidat türünden bir uygulamadır. Müslümanın, Allah'ın izin vermediği bir şeyi dinine sonradan dâhil etmesi caiz değildir. İmam Mâlik -rahimehullah- buna benzer amelleri kınamış ve şöyle demiştir: "Bu ümmetin sonradan gelenleri ancak, önce gelenlerin düzeldiği şeyle ıslah olur."¹.

¹ Mecnû'ul Fetâvâ İbn Bâz (16/110).

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e selam verirken fotoğraf çekimi ve canlı yayınla meşgul olmamak.

Allah'ın salatı ve selamı Peygamberimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in, ailesinin ve ashabının üzerine olsun.

Fihrist

Mescid-i Nebevî'nin Faziletleri ve Adabı ile Peygamber - sallallahu aleyhi ve sellem-'in ve İki Arkadaşının (Ebû Bekir ve Ömer) -radiyallahu anhuma-'nın Kabirlerini Ziyaret Etmenin Hükümleri.....	2
Mescid-i Nebevî'nin Faziletleri ve Adabı ile Peygamber - sallallahu aleyhi ve sellem-'in ve İki Arkadaşının (Ebû Bekir ve Ömer) -radiyallahu anhuma-'nın Kabirlerini Ziyaret Etmenin Hükümleri.....	2
ÖNSÖZ.....	2
Birincisi: Mescid-i Nebevî'nin Fazileti.....	3
İkinci Olarak: Mescid-i Nebevî-i Şerif'i Ziyaret Etmenin Müstehap Oluşu.....	7
Üçüncüsü: Mescid-i Nebevî'yi Ziyaret Âdâbı.....	8
Dördüncüsü: Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabrini ve iki arkadaşının -radiyallahu anhumâ- kabirlerini ziyaret etmenin hükümleri ve âdabı.....	17